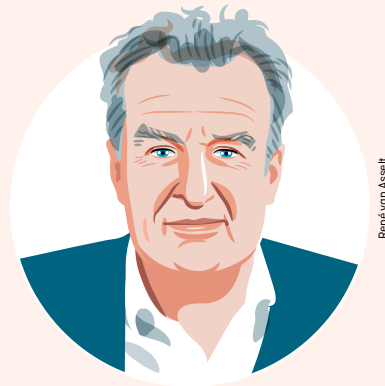

Die alom aanbeden natuur zelve is niet bepaald natuurlijk

René van Asselt

De natuur heeft een mythische status. ‘Een filosofische denkwijze die de verstoorde harmonie tussen mens en natuur wil herstellen.’ In een recent artikel uit een willekeurige krant heeft de ‘natuur’ iets goddelijks – Spinoza knikt ons goedkeurend vanuit de hemel toe. Wij mensen zijn de kluts kwijt en de natuur reikt ons de helpende hand.

Nog een citaat uit dezelfde krant: ‘Moeder Natuur is een monster.’ Oeps, dus toch geen helpende hand. Als we onze ‘natuur’ volgen, zo lees je ook soms, zijn we moordenaars en verkrachters. ‘In één opzicht wijkt de mens intussen wel erg af van de natuur – wij hebben techniek.’ Okay, dus toen we net uit de boom waren afgedaald, behoorden wij wél tot de natuur, maar nu niet meer?

Ik smeer op mijn boterhammen een margarine die belooft mijn bloedcholesterol te verlagen. Er zitten plantensterolen in, en die concurreren met het cholesterol in de darm, waardoor er minder van deze vette substantie in het bloed terecht komt. Het is onderbouwd, ik heb er wetenschappelijke publicaties over gelezen en dus vertrouw ik er tot op zekere hoogte in.

Maar op dat kuipje staat: ‘Verlaagt cholesterol op natuurlijke wijze.’ Waarom? Het is in wezen een half medische ingreep. Daar heb ik geen enkele moeite mee – per slot van rekening zei Hippocrates al: laat voeding uw medicijn zijn en medicijn uw voeding. Maar waarom die overbodige aanprijzing dat het ‘natuurlijk’ zou zijn? Plantensterolen komen voor in planten, maar worden geleverd door bedrijven als chemieconcern BASF. Dus worden ze geproduceerd in grote fabrieken, die (oh ironie) door chemici doorgaans ‘plants’ worden genoemd.

Wat is er in hemelsnaam positief aan ‘natuurlijk’? Bliksem is natuurlijk, een bliksemafleider niet – maar toch ben ik blij dat er een op mijn dak staat. Alweer knipoogt Spinoza, want ruim een eeuw geleden werden kerkgebouwen geregeld door de bliksem getroffen en brandden af, als gevolg van dat sommige denominaties bliksemafleiders als een belediging van God beschouwden, bijna net zo hoogmoedig als vaccins.

Vroeger was een aanzienlijk deel van de vijftigplussers halfblind door troebele lenzen. Dat was de wens van Moeder Natuur. Maar kom op zeg, het is een godsgeschenk dat wij tegenwoordig met een minieme operatie (het duurt maar een kwartiertje) die bijna-blindheid kunnen wegnemen. Halleluja, leve de onnatuurlijkheid.

Ook homoseksualiteit is lang als ‘onnatuurlijk’ beschouwd, alhoewel het eerste dier dat geen homoseksualiteit kent nog moet worden ontdekt. Zwanen, pinguïns, giraffen, zij allen zijn bij tijd en wijle de Griekse beginselen toegedaan.

Veel mensen die de natuur hoog hebben, moeten er niet aan denken dat de natuur hun huis bezoekt. Ik ben gek op vogels (ik zag vorige week een ijsvogel midden in de Rotterdamse wijk Delfshaven!) maar als er een duif op mijn patio landt die meent dat het een grot betreft waar hij zijn nest kan bouwen, dan ben ik even geen vogelliefhebber. Er zijn grenzen.

Die alom aanbeden natuur zelve is trouwens ook allesbehalve natuurlijk. Ik volg op X met veel genoegen Simon Maechling, een organisch chemicus (net als ik, maar dat terzijde) die met satanisch genoeg allerlei voorbeelden geeft van de onnatuurlijke natuur. Groenten en fruit bijvoorbeeld zijn hoogst onnatuurlijk. Ze zijn gedurende duizenden jaren veredeld en gekruist uit voorouders die zuur, bitter of anderszins onsmakelijk waren. De eerste aardappels waren giftig, de eerste maïskolven telden maar tien korreltjes. De eerste citroenen waren niet om te eten, zo erg. Maechling: ‘Het leven gaf ons geen citroenen. Die gaven we onszelf.’

Maechling (hij werkt bij Bayer – daar zitten wel meer slimme mensen) waarschuwt voor de ‘*naturalistic fallacy*’ – de dwaling dat de natuur goed zou zijn. Asbest is natuurlijk, gifslangen ook, idem voor het aidsvirus en de meteoriet die 65 miljoen jaar terug bijna al het leven op aarde doodde, het mediterrane draaigatje (een mierensoort) is natuurlijk. In veel bermen groeit de reuzenberenklauw, die wel 2 meter hoog kan worden en een toxine afscheidt, furanocoumarin, die als je het op je huid krijgt en de zon schijnt, tot gemene wonden kan leiden.

Uw kleding is onnatuurlijk, uw vervoermiddelen (auto, trein dan wel vliegtuig) zijn onnatuurlijk, internet is onnatuurlijk.

So what? Moeder Natuur is een kreng.

Veel mensen die van de natuur houden, willen geen natuur in hun huis